«Атамекен» Қазақстан
Республикасы Ұлттық
Кәсіпкерлер палатасының
Басқарма төрағасы міндетін
атқарушының 2022 жылғы 26
желтоқсандағы № 190 бұйрығына
№ 1 қосымша

Кәсіптік стандарт: «Бау-бақша қызметі»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:
2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:
1) Бау-бақша шаруашылығы – көпжылдық жеміс-жидек дақылдарын өсірумен айналысатын өсімдік шаруашылығы саласы
2) Жеміс бағы – көпжылдық жеміс екпелері алып жатқан жер учаскесілері
3) Жеміс питомниктері – отырғызу материалдары өсірілетін учаске
4) Көшет – бұл көшеттен немесе кесіндіден өсірілген және кейіннен тұрақты жерге отырғызу үшін қолданылатын жас ағаш, немесе бұта
5) Бақша – егіншілік өсімдіктері бар учаске
3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Бау-бақша қызметі
5. Кәсіптік стандарттың коды: A01240019
6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:
A Ауыл, орман және балық шаруашылығы
01 Өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және осы салаларда қызметтер ұсыну
01.2 Көп жылдық дақылдарды өсіру
01.24 Дәнді жемістерді және сүйекті жемістерді өсіру
01.24.0 Дәнді жемістерді және сүйекті жемістерді өсіру
A Ауыл, орман және балық шаруашылығы
01 Өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және осы салаларда қызметтер ұсыну
01.2 Көп жылдық дақылдарды өсіру
01.25 Басқа да жемістер, жидектер және жаңғақтарды өсіру
01.25.0 Басқа да жемістер, жидектер және жаңғақтарды өсіру
A Ауыл, орман және балық шаруашылығы
01 Өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және осы салаларда қызметтер ұсыну
01.2 Көп жылдық дақылдарды өсіру
01.29 Басқа да көпжылдық дақылдарды өсіру
01.29.0 Басқа да көпжылдық дақылдарды өсіру
7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Көшеттерді өсіру, жеміс-бақша дақылдарын дайындау, отырғызу, жинау, күту бойынша жұмыстарды орындау саласына жататын кәсіптердің сипаттамасы; бау-бақша дақылдарын жоспарлау, ұйымдастыру, сақтау, өңдеу жөніндегі жұмыстар; бау-бақша дақылдарын өндіру және өсіру жөніндегі ұйымдастыру-техникалық жұмыстар; озық агротехникалық іс-шараларды әзірлеу және енгізу жөніндегі жұмыстар келтірілген.
8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:
1) Ауыл шаруашылығы өндірісінің трактортшы-машинисі - 3 СБШ-нің деңгейі
2) Тамшылатып суару жүйелеріне қызмет көрсету және пайдалану жөніндегі оператор - 3 СБШ-нің деңгейі
3) Бағбан - 4 СБШ-нің деңгейі
4) Бау-бақша және питомник фермері - 5 СБШ-нің деңгейі
5) Агроном - 6 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Ауыл шаруашылығы өндірісінің трактортшы-машинисі»:	
Топтың коды:	8341-1
Қызмет атауының коды:	8341-1-005
Кәсіптің атауы:	Ауыл шаруашылығы өндірісінің трактортшы-машинисі
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	63-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (63 -шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 10 қарашадағы № 441 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 13 қарашада № 21626 болып тіркелді. Ауыл шаруашылығы өндірісінің трактористі-машинисі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Ауыл шаруашылығы техникасын пайдалану, техникалық қызмет көрсету және жөндеу	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Бау-бақша питомниктері мен шаруашылықтарында механикаландырылған жұмыстарды орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Механикаландыру құралдарының техникалық жай-күйін сақтай отырып, ауыл шаруашылығы өндірісінде механикаландырылған жұмыстарды орындау 2. Қауіпсіздік шараларын сақтай отырып, тракторларда тиеу-түсіру, Көлік және стационарлық жұмыстарды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Механикаландыру құралдарының техникалық жай-күйін сақтай отырып, ауыл шаруашылығы өндірісінде механикаландырылған жұмыстарды орындау	Дағды 1: Берілген агротехникалық талаптары бар топырақты негізгі өңдеу және себу алдындағы дайындау	Машықтар: 1.Жинақтауды жүзеге асыру: - егістік агрегаты; - пиллинг пен дискіні орындауға арналған қондырғы; - топырақты қалдықсыз өңдеуге арналған қондырғылар. 2. Жер жырту. 3. Топырақтың қабығы мен дискісі. 4.Топырақты қалдықсыз өңдеуді жүзеге асыру. 5. Егістікті жер жыртуға дайындау. 6. Топырақты негізгі өңдеу сапасына ағымдағы бақылауды жүзеге асыру. 7.Тыңайтқышты қолданыңыз. 8.Тыңайтқыштар енгізу үшін агрегатты жинақтауды жүзеге асыру. 9.Тыңайтқыштарды қолдану сапасына ағымдағы бақылауды жүзеге асыру. 10.Топырақты егу алдында дайындауды орындау. 11.Топырақты егу алдындағы дайындықты орындау үшін агрегатты жинақтауды жүзеге асыру. 12.Топырақты үздіксіз өсіруді жүзеге асыру. 13.Топырақты тырмалау. 14.Топырақты тегістеңіз. 15.Топырақты домалату. 16.Топырақты егу алдындағы. дайындау сапасына ағымдағы бақылауды жүзеге асыру.	

	Білімдер:
	1.Топырақты жырту, қабығын аршу, дискілеу және қалдықсыз өңдеуді, тыңайтқыштарды енгізуді, топырақты қатараралық өңдеуді, бүркуді орындауға арналған машина-трактор агрегаттарын жинақтау қағидалары. 2.Белгілеу жұмыстарын ұйымдастыру және алаңды қаламға бөлу әдістері мен тәсілдері. 3.Топырақты негізгі және егу алдындағы өңдеу әдістері. 4.Агротехникалық талаптар: топырақты жыртуға, аршуға, дискілеуге және қалдықсыз өңдеуге, топырақты егу алдындағы дайындауға, минералды және органикалық тыңайтқыштарды енгізу. 5.Жер жырту, пиллинг, диск және қалдықсыз өңдеуді орындау үшін ауылшаруашылық машиналарының жұмыс принципі, құрылымы, техникалық және технологиялық реттеу әдістері. 6.Негізгі өңдеу сапасын бақылау және бағалау әдістері. 7.Минералды және органикалық тыңайтқыштардың түрлері. 8.Тыңайтқыштарды қолданудың технологиялық схемалары 9.Тыңайтқыштарды қолдану сапасын бақылау және бағалау әдістері. 10.Агротехникалық талаптарға сәйкес топырақты себу алдындағы дайындау бойынша жұмыстарды орындау технологиясы және өндірістің қарқынды технологиялары. 11.Агротехника мен өндірістің қарқынды технологияларының талаптарына сәйкес топырақты қатараралық өңдеуді орындау технологиясы. 12.Тракторлар мен ауыл шаруашылығы машиналарына техникалық қызмет көрсету тәсілдері. 13.Тракторлар мен ауыл шаруашылығы машиналарына техникалық қызмет көрсету түрлері мен кезеңділігі. 14.Мерзімді техникалық қызмет көрсету кезінде орындалатын операциялардың тізбесі. 15.Техникалық қызмет көрсету операцияларын орындауға арналған жабдықтардың тізбесі және техникалық сипаттамалары. 16.Тракторлардың, комбайндардың және ауылшаруашылық машиналарының қарапайым ақауларының себептері. 17.Отын-жағармай материалдарына және арнайы сұйықтықтарға қойылатын талаптар. 18.Жанар-жағармай материалдары мен техникалық сұйықтықтардың қасиеттері, сақтау және пайдалану ережелері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Дағды 2: Белгіленген агротехникалық талаптары бар бау-бақша дақылдарын себу, отырғызу және күту	Машықтар:
	1.Бау-бақша дақылдарын егу және отырғызу үшін агрегаттарды жинақтауды жүзеге асыру 2.Агротехникалық талаптарды сақтай отырып, бау-бақша дақылдарын себу. 3.Агротехникалық талаптарды сақтай отырып, көшеттерді отырғызу. 4.Бау-бақша дақылдарын егу және отырғызу сапасына ағымдағы бақылауды жүзеге асыру. 5.Егісті бүрку үшін машина-трактор агрегатын жинақтауды жүзеге асыру. 6. Қатараралық өңдеу үшін, машина-трактор агрегатын жинақтауды жүзеге асыру. 7.Агротехникалық талаптарды сақтай отырып, қатараралық өңдеуді орындау; 8. Шашыратып, себуді орындау. 9. Бау-бақша дақылдарына күтім жасау бойынша жұмыстардың сапасына ағымдағы бақылауды жүзеге асыру.
	Білімдер:
	1.Көшеттерді отырғызу технологиясы 2.Дәл егіншілік жабдықтарын қолдана отырып, егу әдістері. 3.Агротехника талаптарына сәйкес бүрку технологиясы. 4. Бау-бақша дақылдарын егу және отырғызу сапасын бақылау және бағалау әдістері. 5. Өсімдіктерді қорғау әдістері мен әдістері. 6. Агротехника талаптарына сәйкес Арналарды орнату және ұстау бойынша жұмыстар 7.Механикаландырылған жұмыстарды орындау үшін машина-трактор агрегаттарын жинақтауға қойылатын талаптар. 8.Тракторлардың негізгі ақауларының белгілері мен себептері және оларды жою жолдары. 9.Тракторларға, ауыл шаруашылығы машиналарына техникалық қызмет көрсету және жөндеу жүйелері. 10.Жол қозғалысы және тасымалдау ережелері. 11.Тракторларды, ауыл шаруашылығы машиналарын пайдалану және оларға қызмет көрсету кезінде еңбекті қорғау қағидалары. 12.Қоршаған ортаны қорғау мәселелері жөніндегі заңнаманың негізгі талаптары. 13. Жанар-жағармай материалдары мен салқындатқыш сұйықтықтардың негізгі қасиеттері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 3: Берілген агротехникалық талаптармен егін жинау жұмыстарын жүргізу	Машықтар:
	1.Бау-бақша дақылдарын жинау үшін машина-трактор агрегатын жинақтауды жүзеге асыру 2.Талаптар мен ережелерді сақтай отырып, бау-бақша дақылдарын жинауды жүргізу 3.Жинау машиналарының жұмыс жабдықтарын реттеу және реттеу 4. Агротехникалық талаптар бойынша рұқсат етілген қозғалыс жылдамдығын ескере отырып, қозғалтқыштың ең жақсы жүктемесіне сүйене отырып, машина-трактор агрегатының жылдамдық режимін таңдаңыз 5. Машина-трактор агрегаттарының жұмыс процесінде қарапайым ақауларды жою 6.Егін жинау жұмыстарының сапасына ағымдағы бақылауды жүзеге асыру

		Білімдер:
		1.Бау-бақша дақылдарын жинау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру және технологиясы 2. Бау-бақша дақылдарын жинау әдістері 3. Бау-бақша дақылдарын жинау кезінде еңбекті қорғау ережелері мен нормалары 4. Егін жинау жұмыстарының сапасын бақылау және бағалау әдістері 5. Тракторға маусымдық техникалық қызмет көрсету операцияларының тізбесі 6.Тракторлар мен ауыл шаруашылығы машиналарына техникалық қызмет көрсету тәсілдері 7.Тракторлар мен ауыл шаруашылығы машиналарына техникалық қызмет көрсету түрлері мен кезеңділігі 8.Тракторлардың, комбайндардың және ауылшаруашылық машиналарының қарапайым ақауларының себептері 9. Жанар-жағармай материалдары мен техникалық сұйықтықтардың қасиеттері, сақтау және пайдалану ережелері 10. Ауыл шаруашылығы дақылдарын жинау кезіндегі еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары 11. Трактордың, комбайнды жұмысқа дайындау тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Қауіпсіздік шараларын сақтай отырып, тракторларда тиеу-түсіру, Көлік және стационарлық жұмыстарды орындау	Дағды 1: Тиеу-түсіру жұмыстарын орындау	Машықтар:
		1.Тасымалданатын жүктің трактор тіркемелеріне тиеуді жүргізу 2.Тасымалданатын жүкті трактор тіркемелеріне орналастыру және бекіту 3.Тасымалданатын жүктерді тиеуді, бекітуді және түсіруді бақылау
		Білімдер:
		1.Ауыл шаруашылығы жүктерінің жіктелуі 2.Трактор тіркемелеріндегі жүктерді тиеу, төсеу, ілмектеу және оларды түсіру қағидалары 3.Ілінісу құрылғыларының түрлері мен жұмыс принципі 4.Көлік агрегаттарын пайдалану қағидалары 5.Көлік агрегаттарының техникалық жай-күйін тексеру, тиеу-түсіру жұмыстарын жүргізу және жүктерді тасымалдау кезіндегі еңбекті қорғау қағидалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Көлік және стационарлық жұмыстар	Машықтар:
		1.Жол қозғалысы ережелерін және еңбекті қорғау ережелерін сақтай отырып жүктерді тасымалдауды жүзеге асыру 2.Трактордың жұмыс және қосалқы жабдықтарын пайдалана отырып стационарда жұмыстарды орындау 3.Шығу алдында және сапарды орындау кезінде көлік агрегаттарын бақылап тексеруді орындау 4.Көлік агрегаттарын пайдалану кезінде туындайтын ұсақ ақауларды жою 5.Көлік құжаттамасын алу, ресімдеу және тапсыру 6.Стационарда технологиялық операцияларды орындау

		Білімдер:
		1.Жол қозғалысы және жүктерді тасымалдау ережелері 2.Көлік агрегаттарын пайдалану қағидалары 3.Тракторлар мен ауыл шаруашылығы машиналарына техникалық қызмет көрсету түрлері мен кезеңділігі 4.Мерзімді техникалық қызмет көрсету кезінде орындалатын операциялардың тізбесі 5.Тракторлардың, комбайндардың және ауылшаруашылық машиналарының қарапайым ақауларының себептері 6. Жанар-жағармай материалдары мен техникалық сұйықтықтардың қасиеттері, сақтау және пайдалану ережелері 7.Жанар-жағармай материалдарының ысырабын азайту тәсілдері 8.Көлік агрегаттарының техникалық жай-күйін тексеру, тиеу-түсіру жұмыстарын жүргізу және жүктерді тасымалдау кезіндегі еңбекті қорғау қағидалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Бау-бақша дақылдарын өңдеу кезінде дербестік көрсете отырып, басшылық етудегі қызмет Қатар аралықтарын өңдеу кезінде тапсырылған өндірістік міндеттерді орындау кезінде жауапкершіліктің көрінісі Жұмыс жоспарын орындау үшін жеке жауапкершілік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Бағбаншы
	5	Бау-бақша және питомник фермері

10. Кәсіптің карточкасы «Тамшылатып суару жүйелеріне қызмет көрсету және пайдалану жөніндегі оператор»:			
Топтың коды:	8189-0		
Қызмет атауының коды:	8189-0-037		
Кәсіптің атауы:	Тамшылатып суару жүйелеріне қызмет көрсету және пайдалану жөніндегі оператор		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	63-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (63 -шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 10 қарашадағы № 441 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 13 қарашада № 21626 болып тіркелді. Суару және сүзу алаңының операторы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Сумен жабдықтау және су бұру жүйелерінің тазарту құрылыстарын пайдалану	Біліктілік: Тазарту құрылыстарының операторы
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Тамшылатып суару жүйелеріне қызмет көрсету және пайдалану жөніндегі жұмыстарды орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Бау-бақша шаруашылығында тамшылатып суару жүйелерін пайдалану 2. Бау-бақшадағы тамшылатып суару жүйесіне техникалық қызмет көрсету және күтім жасау
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Бау-бақша шаруашылығында тамшылатып суару жүйелерін пайдалану	Дағды 1: Тамшылатып суару жүйесін сынау	Машықтар:
		1.Сынақтар жүргізу, учаскенің негізгі параметрлерін өлшеу 2.Олардың жобалық параметрлер мен нормативтерге сәйкестігін тексеруді жүзеге асыру 3. Жабдықты таңдау
		Білімдер:
		1.Тамшылатып суаруды жобалау, баптау және пайдалану жөніндегі нормативтік-техникалық стандарттар 2.Суару және құрғату жүйелерін техникалық пайдалану қағидалары 3.Қоршаған ортаға зиян келтірудің алдын алу жөніндегі табиғат қорғау,санитариялық органдардың талаптары 4.Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрттен қорғау ережелері мен нормалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Тамшылатып суару жүйесі бойынша монтаждау жұмыстары	Машықтар:
		1.Сорғы мен сорғы жабдықтарын орнатуды жүзеге асыру 2.Барлық магистральдық тораптарды жинауды орнатыңыз 3.Орнату крандар немесе эл.суару жүйесінің әр аймағына арналған клапандар 4.Тамшы таспаларын тарату желілеріне қосыңыз 5. Құрылыстың барлық жүріс бөліктерін, құрылғыларын тексеруді жүзеге асыру
		Білімдер:
		1.Орналасу жоспары, жер бедері 2.Тамшылатып суару жүйесінің техникалық сипаттамалары 3.Жабдықты орнату әдістері 4.Жабдықты реттеу және баптау тәсілдері тамшылатып таспалардың түрлері 5.Суару және құрғату жүйелерін техникалық пайдалану қағидалары 6.Қоршаған ортаға зиян келтірудің алдын алу жөніндегі табиғат қорғау,санитариялық органдардың талаптары 7.Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрттен қорғау ережелері мен нормалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Бау-бақшадағы тамшылатып суару жүйесіне техникалық қызмет көрсету және күтім жасау	Дағды 1: Тамшылатып суару жүйелеріне қызмет көрсету	Машықтар:
		1.Суару алқаптарының учаскелерін аралауды жүзеге асыру 2.Суармалы учаскелер мен құрылыстардың жай-күйін бақылау 3.Тамшылатып суару жүйелерін жұмыс жағдайында ұстау 4.Суару кестесіне сәйкес қажетті суару режимін қамтамасыз ету 6.Суару кестесінің сақталуын бақылау 7.Ақауларды уақтылы анықтау 8.Ақауларды жою бойынша іс-шараларды жүзеге асыру 9.Ағымдағы жөндеу жұмыстарын жүргізу

		Білімдер:	
		1.Суару және құрғату жүйелерін техникалық пайдалану қағидалары 2.Қоршаған ортаға зиян келтірудің алдын алу жөніндегі табиғат қорғау, санитариялық органдардың талаптары 3.Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрттен қорғау ережелері мен нормалары	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 2: Тамшылатып суару жүйесіне күтім жасау	Машықтар:	
		1.Сүзгіні тазарту сүзгі жүйесін реттеңіз 2.Қысымды, жалпы су ағынын және біркелкі суаруды тексеріңіз 3.Жүйенің сүзгілерін, сорғыларын және басқа компоненттерін тексеріңіз 5. Жүйені жуу 6.Сүзгілерді тазалау жұмыстарын орындау 7.Жүйедегі ұсақ ақауларды түзету	
		Білімдер:	
		1.Суару және құрғату жүйелерін техникалық пайдалану қағидалары 2.Тамшылатып суару жүйесінің техникалық сипаттамалары 3.Қоршаған ортаға зиян келтірудің алдын алу жөніндегі табиғат қорғау, санитариялық органдардың талаптары 4.Еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрттен қорғау ережелері мен нормалары	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Командада жұмыс істей білу Дала жұмыстарының кестесін орындау кезіндегі дәлдік Бау-бақша ұжымындағы қарым-қатынас және психологиялық үйлесімділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Бағбаншы	
	5	Бау-бақша және питомник фермері	
11. Кәсіптің карточкасы «Бағбан»:			
Топтың коды:	6113-2		
Қызмет атауының коды:	6113-2-003		
Кәсіптің атауы:	Бағбан		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің 2017 жылғы 11 мамырдағы № 130-НҚ 4 бұйрығымен бекітілген ҰКК Бағбан		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Орман ағашын жығушы	Біліктілік: Көгалдандырушы
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	6113-2-002 Бағбан 6113-1-005 Бау-бақша және питомник фермері 9212-1-002 Бау-бақша жұмысшысы		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Көшеттерді өсіру, жеміс-бақша дақылдарын дайындау және отырғызу бойынша жұмыстарды қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Өсіру жұмыстарын орындау көшеттерді дайындау және отырғызу жеміс-бақша дақылдары 2. Бау-бақша дақылдарын сақтау, өңдеу бойынша жұмыстарды жоспарлау, ұйымдастыру, орындау 3. Егінді жинау және сақтау бойынша жұмыстарды орындау
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Өсіру жұмыстарын орындау көшеттерді дайындау және отырғызу жеміс-бақша дақылдары	Дағды 1: Тұқымдық, вегетативті көбейетін тамыр сабақтарын және егілген көшеттерді өсіру	Машықтар:
		1.Өсімдік тұқымдарының, көшеттердің және Тыңайтқыштардың қажетті сорттарын таңдаңыз 2.Тұқымдар мен көшеттерді, көшеттерді, шламды жинау, тазарту және сұрыптау 3.Тұқымдарды скарификациялау 4.Тұқымдарды бактериялық тыңайтқыштармен және микроэлементтермен драждау және өңдеу, тұқымдарды сусымалы ортамен араластыру 5.Тұқымдарды тұзды ерітіндіге батыру және шаю 6.Отырғызу алдында тамырлар мен көшеттерді уақытша қазу 7.Жабайы аңдар мен көшеттерді төсеу, қазу, кесу, жеміс дақылдарын егу және бүршіктендіру 8.Отырғызу материалын дайындау (жеміс ағаштарының көшеттері мен көшеттерін, жидек дақылдарының көшеттерін және т. б. қазу) 9. Тұқымның өнуін анықтаңыз 10.Бүршіктену уақытын жоспарлау 11.Бақша жабдықтары мен механикаландыру құралдарын қолданыңыз
		Білімдер:
		1.Өсімдіктерді стратификациялау әдістері, мерзімдері 2.Ағаштардың, бұталардың және басқа өсімдіктердің түрлері, олардың қасиеттері мен ерекшеліктері; 3.Тұқым себу және көшет отырғызу әдістері; тұқым себу және көшет отырғызу әдістері 4.Тұқым себу кестесі 5.Жеміс дақылдарының вегетативті көбею әдістері 6. Тұқымдарды дайындау әдістері 7.Тамыр сабақтары мен егілген көшеттерді өсіру әдістері 8.Тамыр сабақтарын бүршіктендіру технологиясы 9.Өсімдіктерді ұрықтандыру және азықтандыру технологиялары 10. Еңбекті қорғау ережелері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Бақша бетбелгісін жобалау	Машықтар:
		1.Жер бедерінің ерекшеліктерін және топырақтың жарамдылығын бағалау 2.Бақшаның, көгалдардың, гүлзарлардың орналасуы мен бетбелгілерінің сызбалары мен эскиздері бойынша әзірлеу 3.Климаттық жағдайларға, учаскенің рельефі мен қорғалуына байланысты кварталдарды орналастыру әдістерін қолданыңыз 4. Көліктің ыңғайлы кіруі үшін жол желілерін тарату 5.Топырақты тегістеңіз 6.Суару және дренаж жүйелерін орнатуды және пайдалануды жүзеге асыру

		Білімдер:
		1.Жеміс дақылдарының топырақ жағдайына қойылатын талаптары 2.Таңдалған учаскенің ұйымдастырушылық-экономикалық, технологиялық факторлары және экологиялық жағдайлары 3.Бақша төсеу бойынша жобалау-техникалық құжаттама 4.Осы климаттық аймақ үшін тоқсанның оңтайлы мөлшері 5. Жеміс бақшасындағы жолдардың түрлері мен функциялары 6.Эрозияға қарсы шаралар 7.Белгілі бір мақсаттағы бау-бақша екпелеріне арналған ағаш түрлері 8.Белгілі бір мақсаттағы бау-бақша екпелеріне арналған ағаш түрлері 9.Бау-бақша екпелерінің функциялары мен мақсаты 10. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрттен қорғау ережелері мен нормалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Топырақ дайындау және көшет отырғызу	Машықтар:
		1.Осы бақша дизайны үшін жеміс тұқымдарын орналастыру схемасын қолданыңыз 2.Топырақты отырғызуға дайындау (бороздарды тырмалау, егу алдындағы қопсыту, отырғызу ұяларын қазу және т. б.) 3.Жоталарды орнату, арамшөптерден тазарту және қопсыту 4.Отырғызу материалын дайындау (жеміс ағаштарының көшеттері мен көшеттерін, жидек дақылдарының көшеттерін және т. б. қазу) 5.Минералды тыңайтқыштар мен өсімдіктерді топыраққа дайындаңыз және қолданыңыз 6.Көшеттерді, көшеттерді, ағаштарды, бұталар мен Гүлдерді отырғызуды, жеміс-жидек дақылдарын отырғызуды жүзеге асыру 7. Екпелерді суару 8.Бақша жабдықтары мен механикаландыру құралдарын қолданыңыз
		Білімдер:
		1.Агротехника және ботаника негіздері 2.Көшеттерді отырғызу мерзімі 3.Өсімдіктерді отырғызу, трансплантациялау және егу әдістері 4.Топырақты өңдеу және өсімдіктерді отырғызуға дайындық жұмыстарын жүргізу ережелері 5.Көшеттерді отырғызуға дайындаудың негізгі әдістері 6. Жеміс тұқымдарын орналастыру схемалары 7.Жеміс дақылдарын отырғызу тереңдігі 8.Бау-бақша құралдары мен жабдықтарын пайдалану ережелері 9.Еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрттен қорғау ережелері мен нормалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Бау-бақша дақылдарын сақтау, өңдеу бойынша жұмыстарды жоспарлау, ұйымдастыру, орындау		

	Дағды 1: Көшеттерге күтім жасау	Машықтар:
		1.Екпелерді өсіру және күту 2.Өсімдіктерді тозаңдандыру және оларды дезинфекциялау құралдарымен бүрку 3.Бау-бақша дақылдарын суару жұмыстарын жүргізу 4.Ағаш діңдерін әктеу 5.Ағаштардың тілімдері мен жараларын бақша лакпен жабуды жүзеге асыру 6.Ағаштар мен бұталарды зиянкестерден биохимиялық өңдеуді жүргізу 7.Бақтардың өнімділігін арттыру, минералды тыңайтқыштарды, пестицидтерді, өсу реттегіштерін ұтымды пайдалану жөніндегі іс-шараларды орындауды ұйымдастыру 8.Жеміс дақылдарын өсіру мен жинаудың қарқынды технологияларын енгізу
		Білімдер:
		1.Агротехника және ботаника негіздері 2.Өсімдіктерді күтудің агротехникалық ережелері 3.Жеміс өсімдіктерінің морфологиялық және биологиялық ерекшеліктері 4.Бақшада қолданылатын машиналар мен жабдықтар 5.Топырақты ұстаудың агротехникалық тәсілдерін орындау мерзімдері 6.Тыңайтқыштарды қолдану нормалары, мерзімдері және әдістері 7. Суару әдістері мен уақыты 8.Химиялық өсімдіктерді қорғау құралдарының ассортименті 9.Қазақстан Республикасының аумағында қолдануға рұқсат етілген пестицидтер мен агрохимикаттардың тізбесі 10.Өндіріс технологиясының прогрессивті әдістері, минералды және органикалық тыңайтқыштарды қолдану 11.Өсімдіктердің қоректік заттарға қажеттілігін анықтау әдістері 12.Жеміс-жидек дақылдарының ауруларымен күресу тәсілдері және олардың ауруларының алдын алу шаралары 13.Бақшадағы жұмыс күнтізбесі 14.Еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрттен қорғау ережелері мен нормалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жеміс ағаштарын қалыптастыру және кесу	Машықтар:
		1.Ағаш кесуді орындаңыз 2.Жеміс беретін ағаштар мен бұталардың тәждерін, мұрттарын сұрыптап, қорғаныс қабатын себіңіз (кесіңіз) 3.Әр түрлі тәждерді кесу әдістерін меңгеру 4.Экономикалық тұрғыдан қолайлы тәжді қалыптастыру 5.Бақша жабдықтары мен механикаландыру құралдарын қолданыңыз
		Білімдер:
		1.Тәждердің түрлері 2.Кесу түрлері мен әдістері 3.Кесу мерзімі 4.Бақшада қолданылатын машиналар мен жабдықтар 5.Ағаштар мен бұталарды кесу әдістері 6.Еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрттен қорғау ережелері мен нормалары

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: Егінді жинау және сақтау бойынша жұмыстарды орындау	Дағды 1: Егін жинау жұмыстары	Машықтар:
		1.Алынатын пісіп жетілуін және жемістерді жинау уақытын анықтаңыз 2.Жеміс жинау 3.Тауарлы сорттарға жемістерді сұрыптау әдістерін меңгеру 4.Жемістерді жинауға арналған ыдыстарды дайындаңыз 5.Егінді сұрыптау 6.Жеміс салуға арналған жәшіктерді, кәстрөлдерді дайындау 7.Бақша жабдықтары мен механикаландыру құралдарын қолданыңыз
		Білімдер:
		1.Жеміс дақылдарының түрлері мен сорттары 2.Егін жинау технологиясы 3.Жемістердің жетілу мерзімін анықтау әдістері 4.Жемістерді жинау техникасы 5.Егін жинау әдістері 6.Жемістерді тауарлы өңдеу операциялары 7.Еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрттен қорғау ережелері мен нормалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Егінді сақтау	Машықтар:
		1.Егінді сұрыптау және мерзімді тексеру 2.Жеміс салуға арналған жәшіктерді, кәстрөлдерді дайындау 3.Сақтау және сату үшін жемісті орыңыз 4.Егінді сақтау шарттарын сақтау 5.Температуралық режимді, жеміс қоймасының желдетілуін бақылау 5.Жеміс қоймасын жинау және дезинфекциялау 6.Бақша жабдықтары мен механикаландыру құралдарын қолданыңыз
		Білімдер:
		1.Жеміс дақылдарының түрлері мен сорттары 2.Егінді сақтау технологиясы 3. Жемістердің жетілу мерзімін анықтау әдістері 4.Жемістерді сақтау режимдері мен шарттары 5. Сақтау кезінде жемістердің жоғалуы 6. Жеміс сақтау түрлері 7.Жеміс сақтау камераларын дезинфекциялау тәсілдері 8.Еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрттен қорғау ережелері мен нормалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жағдайды және оның өзгеруін талдауды талап ететін практикалық мәселелерді шешуде дербестік таныта отырып, басшылық етудегі қызмет Қойылған міндеттерге сүйене отырып, өз қызметін және/немесе қызметкерлер тобының қызметін жоспарлау Қойылған міндеттерді шешу немесе қызметкерлер тобы қызметінің нәтижесі үшін жауапкершілік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Бау-бақша және питомник фермері
12. Кәсіптің карточкасы «Бау-бақша және питомник фермері»:		
Топтың коды:	6113-1	
Қызмет атауының коды:	6113-1-005	

Кәсіптің атауы:	Бау-бақша және питомник фермері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің 2017 жылғы 11 мамырдағы № 130-НҚ 4 бұйрығымен бекітілген Бау-бақша және питомник фермері		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Өсімдік шаруашылығы өнімдерін өндіру және қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: Тәлімбақшы
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	6113-2-003 - Бағбан 6113-2-002 - Бағбан 9212-1-002 - Бау-бақша жұмысшысы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Бау-бақша өнімдерін егу, өсіру, көшеттерді күту, жинау және сақтау жөніндегі жұмыстарды қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Бау-бақша шаруашылығындағы ауылшаруашылық жұмыстарын ұйымдастыру және жоспарлау 2. Бау-бақша өнімдерін егу, өсіру, көшеттерді күту, жинау және сақтау бойынша жұмыстарды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Бау-бақша шаруашылығындағы ауылшаруашылық жұмыстарын ұйымдастыру және жоспарлау	Дағды 1: Нарықтық жағдайды бақылау және зерттеу бау-бақша өнімдерінің сұранысы бойынша	Машықтар:	
		1.Бау-бақша дақылдарына сұраныс нарығын зерттеу 2. Өсіру үшін бау-бақша дақылдарының түрлері мен мөлшерін анықтаңыз 3. Жеміс өнімдеріне сұранысты зерттеу 4. Егінді ілгерілету стратегиясын әзірлеу және іске асыру 5.Егінді өткізу бойынша басқа заңды тұлғалармен өзара іс-қимылды ұйымдастыру 6.Өнімді болжау мен өткізудің негізгі әдістерін және сұранысты зерттеу принциптерін меңгеру 7. Жұмыс процесін жоспарлау және үйлестіру 8. Өзгеретін нарық жағдайына жауап беру 9. Бау-бақшаға прогрессивті технологияларды, жеміс дақылдарының жаңа сорттарын, жоғары агротехниканы енгізу	

	Білімдер:
	1. Бау-бақша, жеміс питомниктерін ұйымдастыру мәселелері бойынша нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар 2.Жеміс және жидек дақылдарын өсіру технологиясы 3.Агротехника, фитопатология 4.бау-бақша өнімдерін жинау және сақтау технологиясы 5.Ғылым жетістіктері және бау-бақша саласындағы озық тәжірибелер 6.Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері 7.Жер және еңбек заңнамасының негіздері 8.Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнаманың негіздері 9.Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары 10. Болжау , өнімді өткізу әдістері 11. Маркетинг саласындағы негізгі принциптер, стандарттар және әдістер
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 2: Бау-бақша өнімдерін сату	Машықтар:
	1.Тауарды сату туралы ақпаратты талдау, зерттеу, жинау және синтездеу 2. Әлеуетті клиенттерді анықтау 3. Нақты сатып алушылармен өзара әрекеттесу 4. Өнімді және қорларды сату, сатып алу, тасымалдау туралы шарттар жасасу 5. Сыртқы ортаның мүмкіндіктері мен қауіптерін анықтау 6. Бағаларды бақылауды жүзеге асыру 7. Жарнамалық материалдарды әзірлеу
	Білімдер:
	1.Бау-бақша, жеміс питомниктерін ұйымдастыру мәселелері бойынша нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар 2.Жеміс және жидек дақылдарын өсіру технологиясы 3.Агротехника, фитопатология 4.бау-бақша өнімдерін жинау және сақтау технологиясы 5.Ғылым жетістіктері және бау-бақша саласындағы озық тәжірибелер 6.Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері 7.Жер және еңбек заңнамасының негіздері 8.Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнаманың негіздері 9.Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары 10. Болжау , өнімді өткізу әдістері 11. Маркетинг саласындағы негізгі принциптер, стандарттар және әдістер
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

	Дағды 3: Жұмыс процесін үйлестіру	Машықтар:
		1.Жұмысты жоспарлау және тарату 2. Технологиялық ауыл шаруашылығы операцияларын, техникалық қызмет көрсетуді орындау кезінде жұмысшыларды бақылау 3.Санитарлық-гигиеналық талаптардың сақталуын қадағалау 4.Қызметкерлерді қажетті құрал-жабдықтармен, бау-бақша дақылдарының аурулары мен зиянкестерімен күресу құралдарымен, жемістер мен жидектерді орауға арналған ыдыстармен қамтамасыз етуді ұйымдастыру. 5. Жұмысшылар мен мердігерлерді жалдау және жұмыстан шығару 6.Есептік және есептік құжаттаманы жүргізу 7.Бағбандардың жұмысына талдау жасаңыз 8.Кемшіліктерді анықтаңыз және оларды жою үшін шаралар қолданыңыз 9.Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнаманың, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі нормалар мен қағидалардың сақталуын бақылау
		Білімдер:
		1.Бау-бақша, жеміс питомниктерін ұйымдастыру мәселелері бойынша нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар 2.Жеміс және жидек дақылдарын өсіру технологиясы 3.Агротехника, фитопатология 4.Бау-бақша өнімдерін жинау және сақтау технологиясы 5. Ғылым жетістіктері және бау-бақша саласындағы озық тәжірибелер 6.Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері 7.Жер және еңбек заңнамасының негіздері 8.Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнаманың негіздері 9. Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Бау-бақша өнімдерін егу, өсіру, көшеттерді күту, жинау және сақтау бойынша жұмыстарды орындау	Дағды 1: Топырақ дайындау және егін егу	Машықтар:
		1.Тұқымдарды таңдау және себу 2.Топырақты өңдеу, баптау және пайдалану арқылы егін өсіру суару жабдықтары 3.Осы бақша дизайны үшін жеміс тұқымдарын орналастыру схемасын қолданыңыз 3. Тоқсанды белгілеу әдістерін меңгеру 4.Бақша жабдықтары мен механикаландыру құралдарын қолданыңыз
		Білімдер:
		1.Көшеттерді отырғызу мерзімі 2.Көшеттерді отырғызуға дайындаудың негізгі әдістері 3.Жеміс тұқымдарын орналастыру схемалары 4. Жеміс дақылдарын отырғызу тереңдігі 5. Еңбекті қорғау ережелері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Дағды 2: Бақшадағы топырақты өңдеу	Машықтар:
	1.Бақша жабдықтары мен механикаландыру құралдарын қолданыңыз 2.Топырақты қолмен немесе механизмдерді қолдана отырып дайындаңыз және ұрықтандыру және көң; 3.Қолдану арқылы арамшөптермен, зиянкестермен және аурулармен күресу гербицидтер мен пестицидтер; 4.Тыңайтқыштар мен химиялық өсімдіктерді қорғау құралдарын қолданыңыз 5. Бақшаны суарудың әртүрлі әдістерін қолданыңыз
	Білімдер:
	1.Бақшада қолданылатын машиналар мен жабдықтар 2. Топырақты ұстаудың агротехникалық тәсілдерін орындау мерзімдері 3. Тыңайтқыштарды қолдану нормалары, мерзімдері және әдістері 4. Суару әдістері 5.Химиялық өсімдіктерді қорғау құралдарының ассортименті 6.Қазақстан Республикасының аумағында қолдануға рұқсат етілген пестицидтер мен агрохимикаттардың тізбесі 7. Еңбекті қорғау ережелері
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 3: Жеміс ағаштарын қалыптастыру және кесу	Машықтар:
	1.Әр түрлі тәждерді кесу әдістерін меңгеру 2.Шаруашылық - мақсатқа сай тәж қалыптастыру 3.Бақша жабдықтары мен механикаландыру құралдарын қолданыңыз
	Білімдер:
	1.Тәждердің түрлері 2.Кесу түрлері мен әдістері 3.Кесу мерзімі 4. Еңбекті қорғау ережелері
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Дағды 4: Егін жинау және сақтау	Машықтар:
	1.Алынатын пісіп жетілуін және жемістерді жинау уақытын анықтаңыз 2.Дезинфекциялау құралдарын қолдану 3.Жемістерді сақтаудың оңтайлы режимдерін қамтамасыз ету 4.Бақша жабдықтары мен механикаландыру құралдарын қолданыңыз
	Білімдер:
	1. Жеміс дақылдарының сорттары 2. Жемістердің жетілу түрлері 3. Жемістерді жинау техникасы 4.Жемістерді тауарлы өңдеу операциялары 5. Жемістерді сақтау режимдері мен шарттары 6.Сақтау кезінде жемістердің жоғалуы 7. Жеміс сақтау түрлері 8.Жеміс сақтау камераларын дезинфекциялау тәсілдері 9. Еңбекті қорғау ережелері
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Шаруашылық ұжымын өндірістік міндеттерді сапалы орындауға жұмылдыру мүмкіндігі Жағдайды және оның өзгеруін өз бетінше талдауды қажет ететін практикалық мәселелерді шешудегі өзіндік қызмет Бақшаға күтім жасау туралы шешім қабылдау мүмкіндігі		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Өсімдіктерді қорғау агрономы	
	6	Агроном-топырақтанушы	
	6	Бау-бақша инженері	
13. Кәсіптің карточкасы «Агроном»:			
Топтың коды:	2132-1		
Қызмет атауының коды:	2132-1-001		
Кәсіптің атауы:	Агроном		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің 2013 жылғы 1 шілдедегі № 17/308 бұйрығымен бекітілген ауыл шаруашылығы саласының басшылары мен мамандары лауазымдардың үлгілік біліктілік сипаттамалары Агроном		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Агрономия	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2132-2-001 - Өсімдіктерді қорғау агрономы 2132-3-001 -Агроном-топырақтанушы 2132-1-005- Бау-бақша инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Бау-бақша дақылдарын өндіру, озық агротехникалық іс-шараларды әзірлеу және енгізу бойынша ұйымдастыру-техникалық жұмыстарды орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Бау-бақша дақылдарын өндіруді ұйымдастыру бойынша орындау 2. Озық агротехникалық іс-шараларды әзірлеу және енгізу жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Өндірістік процесті бақылауды ұйымдастыру	
Еңбек функциясы 1: Бау-бақша дақылдарын өндіруді ұйымдастыру бойынша орындау			

	Дағды 1: Өсімдік шаруашылығы өнімдерін өндіруді ұйымдастыру	Машықтар:
		1.Жер пайдалану аумағына орналастырылған кезде ауыл шаруашылығы дақылдарының талаптарына агроланд ландшафт жағдайларының сәйкестігін белгілеу; 2.Өнім өндіру және топырақ құнарлылығын молайту технологиялары бойынша ақпарат жинауды жүзеге асыру; 3.Ауыспалы егіс жүйесін ұйымдастыруды, оларды жер пайдалану аумағы бойынша орналастыруды және егістіктерді кесуді жүргізуді жүзеге асыру; 4.Жұмыс жиынтығын, олардың реттілігін, мерзімдері мен ұзақтығын анықтаңыз; 5.Ауыл шаруашылығы алқаптарын ұтымды пайдалану жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру және жүзеге асыру 6.Жүргізілетін жұмыстардың жоспарлары мен кестелерін; отырғызу дақылдарының түрлері мен санын әзірлеу 7.Жоспарланған тапсырмалардың орындалуына, өнімді өсіру бойынша қолданылатын іс-шаралардың тиімділігіне талдау жүргізу
		Білімдер:
		1.Ауыл шаруашылығы мәселелері жөніндегі нормативтік құжаттар. 2.Өсімдік шаруашылығы өнімдерінің сапасын стандарттау және растау негіздері. 3.Аймақтың топырақтарының физика-химиялық және биологиялық сипаттамалары, топырақтың құрылымы мен құрамы. 8.Әртүрлі экологиялық жағдайларда өсімдік шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы 9.Топырақ құнарлылығын арттыру әдістері. 10.Отырғызу материалының ассортименті; өсімдіктерді қорғаудың қолданылатын құралдары; өсу стимуляторлары 11.экологиялық және гигиеналық талаптар және оларға қойылатын шектеулер. 12.Тұқым сатып алуға және оларды себуге жіберуге арналған құжаттарды ресімдеуге қойылатын талаптар 13.Зертханалық бақылау жөніндегі стандарттар, техникалық шарттар, әдістемелер, нұсқаулықтар 14.Жұмыста қолданылатын аспаптар мен жабдықтардың түрлері, олардың жұмыс принциптері және пайдалану ережелері. 15.Топырақты өңдеудің, өсімдіктерді арамшөптерден, зиянкестерден және аурулардан қорғаудың ғылыми негіздері. 16.Дақыл сапасының көрсеткіштері, егін жинау мерзімдері мен әдістерін анықтау технологиясы 17.Өсімдік шаруашылығын материалдық-техникалық қамтамасыз ету. 18.Ауыл шаруашылығы жұмыстарының сапасын бақылауға қойылатын талаптар. 19.Өнімді бастапқы өңдеудің технологиялық негіздері. 20. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария ережелері мен нормалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

	Дағды 2: Өсімдік шаруашылығы өнімдерін өсіру және бастапқы өңдеу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Машықтар: 1.Топырақты өңдеу, екпелерді бөлу, суару, жер жырту, қопсыту, тырмалау, домалау, тыңайту, кемiргіштермен күресу, өсімдік топырағы мен шымтезек жинау жұмыстарын ұйымдастыру және бақылау 2. Топырақтың негізгі түрлері мен сорттарын тану 3.Дақылдарды өсіру технологияларын, техниканы, машиналар мен механизмдердің жұмысын, пестицидтер мен агрохимикаттардың ассортиментін түсіну 4.Тыңайтқыштардың дозаларын есептеңіз 5.Көшеттердің агрономиялық қасиеттерін анықтаңыз 6.Жұмыстарды ұйымдастыруды жүзеге асыру: - топырақты негізгі өңдеу бойынша; - топырақты егу алдындағы өңдеу бойынша - тұқым себуге дайындау бойынша; - дақылдарды егу және отырғызу және оларға күтім жасау бойынша; - пестицидтер мен өсімдіктерді қорғаудың биологиялық құралдарын қолдану бойынша 7.Органикалық және минералды тыңайтқыштарды дайындау мен енгізуді ұйымдастыруды жүзеге асыру 8.Өсімдіктерді зиянды организмдерден және қолайсыз ауа райы құбылыстарынан қорғау жүйесін бақылауды жүзеге асыру 9.Егін жинау мерзімдері мен әдістерін анықтаңыз 10.Егін жинау, өнімді бастапқы өңдеу бойынша жұмыстарды ұйымдастыруды жүзеге асыру 11.Ауыл шаруашылығы өсімдіктерінің сынамаларын қабылдауды және тіркеуді жүзеге асыру 12.Өсімдік шаруашылығы өнімдерінің сапасын анықтау

		Білімдер:
		1.Анатомия, морфология, систематика, шығу заңдылығы, өсімдіктердің өзгеруі және дақылдың қалыптасуы 2.Өсімдік ағзасындағы физиологиялық процестер, олардың сыртқы жағдайларға тәуелділігі және өндіріс процесінің маңызы 3.Ауылшаруашылық өндірісіне әсер ететін ауа - райы және климаттық факторлар 4. Топырақтың негізгі түрлерінің шығу тегі, құрамы және қасиеттері және олардың құнарлылығының көбеюі 5.Аймақтың топырақтарының физика-химиялық және биологиялық сипаттамалары, топырақтың құрылымы мен құрамы 6.Әртүрлі экологиялық жағдайларда өсімдік шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы 7.Топырақ құнарлылығын арттыру әдістері 8.Қазақстан Республикасының аумағында қолданылуы шектелген немесе тыйым салынған пестицидтердің, агрохимикаттардың, өсімдіктердің өсуін реттегіштердің, өсімдіктердің сорттары мен будандарының тізілімі 9.Өсімдіктердің қоректену негіздері, минералды және органикалық тыңайтқыштардың түрлері мен формалары, ұрықтандыру әдістері мен технологиялары 10.Ауыл шаруашылығы дақылдарын сынақтан өткізу әдістемесі 11.Қазақстан Республикасы үшін карантиндік маңызы бар өсімдіктер мен арамшөптер ауруларының зиянкестерінің, қоздырғыштарының тізбесі 12.Қазақстан Республикасының аумағында қолдануға рұқсат етілген отандық және импорттық өндірістің пестицидтері мен агрохимикаттарының тізбесі 13.Тракторлардың, автомобильдердің, ауыл шаруашылығы машиналарының құрылысы, оларды агрегаттау және технологиялық реттеу; 14.Тұқым сапасының себу көрсеткіштері 15.Тұқым себу нормалары және отырғызу материалын отырғызу технологиясы, Себу мен отырғызудың тереңдігі мен схемасы 16. Жұмыста пайдаланылатын аспаптарды, жабдықтарды және ауыл шаруашылығы техникасын пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар 17.Еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрттен қорғау ережелері мен нормалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Өсімдік шаруашылығы өнімдерін сақтауды және бастапқы өңдеуді ұйымдастыру	Машықтар:
		1.Өсімдік шаруашылығы өнімдерін сақтау процесін ұйымдастыруды жүзеге асыру 2.Сақтау кезеңінде өнімнің жай-күйін бақылауды жүзеге асыру 3.Тұқымдар мен отырғызу материалдарының партияларын қалыптастыру 4.Өнімді сақтауға арналған объектілер мен жабдықтардың сипаттамаларын анықтау 5.Технологияларға сәйкес Өнімді сақтау әдістері мен әдістерін түсіну 6.Өнім мен отырғызу материалын сақтау режимдері мен мерзімдерін анықтау 7.Өнімді консервілеу тәсілдерін анықтау 8.Сақтау кезінде өнімнің жоғалуына қарсы іс-шараларды ұйымдастыру

		Білімдер:
		1.Өнімді сақтауға қою әдістері мен әдістері 2.Өнімді сақтау технологиясы мен параметрлері 3.Өнімді бастапқы өңдеудің технологиялық негіздері 4.Өнім сапасын стандарттау және растау негіздері 5.Жемістерді сақтау режимдері мен шарттары 6. Сақтау кезінде жемістердің жоғалуы 7.Өнім сапасының көрсеткіштері және оларға әсер ететін факторлар 8.Өсімдік шаруашылығы өнімдерін сақтау және бастапқы өңдеу әдістері мен тәсілдері 9.Өсімдік шаруашылығы өнімдерін сақтау кезіндегі шығын нормалары 11.Еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрттен қорғау ережелері мен нормалары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Озық агротехникалық іс-шараларды әзірлеу және енгізу жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру	Дағды 1: Топырақ құнарлылығын арттыру және бау-бақша дақылдарының өнімділігін арттыру бойынша іс-шараларды әзірлеу	Машықтар:
		1.Топырақ құнарлылығын арттыру бойынша агротехникалық іс-шаралар әзірлеуді жүргізу 2.Шаруашылықішілік жерге орналастыру, жерді мелиорациялау, мәдени-техникалық жұмыстар жобаларын әзірлеу, тұқым шаруашылығы, аудандастырылған, перспективалы және тапшы тұқымдарды тез көбейту, сорт ауыстыруды және сортты жаңартуды жеделдетіп жүргізу, шаруашылықты қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстар 3.Топырақты эрозиядан және дефляциядан қорғау бойынша жұмыстарды әзірлеуді жүзеге асыру 4.Зиянкестердің, қоздырғыштардың және арамшөптердің дамуын болжау және санын анықтау 5.Өсімдіктерді зиянды организмдерден және қолайсыз ауа райы құбылыстарынан қорғау жүйесін әзірлеуді жүзеге асыру 6.Технологиялық әдістерді, тыңайтқыштарды, өсімдіктерді қорғау құралдарын, жаңа сорттарды қолданудың экономикалық тиімділігін есептеу 7.Өнімділік факторлары мен көрсеткіштерін болжау 8.Бау-бақша дақылдарының өнімділігін жақсарту және арттыру технологияларын әзірлеу 9.Жаңа технологияларды, бау-бақша дақылдарының жаңа сорттарын қолдану бойынша тәжірибелік жұмыс жүргізу 10.Ғылыми зерттеулер жүргізу

		Білімдер:
		1.Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері, сондай-ақ ауыл шаруашылығы мәселелері жөніндегі нормативтік құжаттар 2.Ауыл шаруашылығы өндірісінің технологиясы 3.Ғылым жетістіктері және ауыл шаруашылығы саласындағы озық тәжірибелер 4.Агрономия саласында ғылыми зерттеулер жүргізу әдістері 5.Егістік, бақша, бақша дақылдарын өсіру әдістері 6.Әсер ететін ауа - райы және климаттық факторлар ауыл шаруашылығы өндірісі 7.Топырақтың негізгі түрлерінің шығу тегі, құрамы және қасиеттері және олардың құнарлылығының көбеюі 8.Топырақ құнарлылығын арттыру әдістері 9. Егіншілік заңдары, өсімдіктердің тіршілік факторлары және оларды реттеу әдістері 10.Ауыспалы егістің, Топырақты өңдеудің, өсімдіктерді арамшөптерден, зиянкестерден және аурулардан қорғаудың ғылыми негіздері 11.Өсімдіктердің қоректену негіздері, минералды және органикалық тыңайтқыштардың түрлері мен формалары, ұрықтандыру әдістері мен технологиялары
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Озық агротехникалық іс-шараларды іске асыру және енгізу	Машықтар:
		1.Топырақ құнарлылығын арттыру бойынша агротехникалық іс-шараларды енгізу 2.Тұқым және отырғызу материалдарын, пестицидтер мен агрохимикаттарды сатып алуға қажеттіліктерді анықтау және өтінімдер жасау. 3.Топырақтың құнарлылығын, беткейлердің тік және экспозициясын, жер асты суларының деңгейін ескере отырып, ауыспалы егістерде топырақты өңдеу жүйелерін құру. 4.Ғылыми негізделген ауыспалы егіс жүйелерін ұйымдастыру және енгізу, топырақты эрозиядан қорғау, топырақты өңдеу, тыңайтқыштарды қолдану, дақылдарды зиянкестерден, аурулардан және арамшөптерден қорғау. 5.Шаруашылықішілік жерге орналастыру, жерді мелиорациялау, мәдени-техникалық жұмыстар жобаларын, тұқым шаруашылығы, аудандастырылған, перспективалы және тапшы тұқымдарды тез көбейту, сортты алмастыру мен сортты жаңартуды жеделдетіп жүргізу, шаруашылықты қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды орындау. 6.Ауыл шаруашылығы алқаптарына агрохимиялық және экологиялық-токсикологиялық зерттеу жүргізу. 7.Технологиялық әдістерді, тыңайтқыштарды, өсімдіктерді қорғау құралдарын, жаңа сорттарды қолданудың экономикалық тиімділігін есептеу. 8.Топырақ құнарлылығын арттыру және бау-бақша дақылдарының өнімділігін арттыру бойынша технологияларды іске асыру. 9.Жаңа технологияларды, бау-бақша дақылдарының жаңа сорттарын қолдану бойынша жұмыс жүргізу. 10.Ауыл шаруашылығы саласындағы жетістіктер мен озық тәжірибелерді қолдану. 11.Бау-бақша дақылдарының өнімділігін арттыру бойынша ғылыми зерттеулер жүргізу.

		Білімдер:
		1.Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері, сондай-ақ ауыл шаруашылығы мәселелері жөніндегі нормативтік құжаттар 2.Ауыл шаруашылығы өндірісінің технологиясы 3.Ғылым жетістіктері және ауыл шаруашылығы саласындағы озық тәжірибелер 4.Агрономия саласында ғылыми зерттеулер жүргізу әдістері 5.Егістік, бақша, бақша дақылдарын өсіру әдістері 6.Ауылшаруашылық өндірісіне әсер ететін ауа - райы және климаттық факторлар. 7.Топырақ құнарлылығын арттыру әдістері. 8.Егіншілік заңдары, өсімдіктердің тіршілік факторлары және оларды реттеу әдістері. 9.Ауыспалы егістің, Топырақты өңдеудің, өсімдіктерді арамшөптерден, зиянкестерден және аурулардан қорғаудың ғылыми негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Қосымша еңбек функциясы 1: Өндірістік процесті бақылауды ұйымдастыру	Дағды 1: Өндірістік процестердің жоспарлары мен технологиялық карталарын әзірлеу	Машықтар:
		1.Жұмыс жоспарларын-жұмыстарды орындау кестелерін дайындау, технологиялық карталарды әзірлеу 2.Өндірістік процестерді ұйымдастыруды жоспарлау 3.Заманауи әдістерді қолдана отырып, агрономиялық құжаттаманы жүргізу 4. Ғылыми зерттеулерді дайындау
		Білімдер:
		1.Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері, сондай-ақ ауыл шаруашылығы мәселелері жөніндегі нормативтік құжаттар 2.Ауыл шаруашылығы өндірісінің технологиясы 3.Ғылым жетістіктері және ауыл шаруашылығы саласындағы озық тәжірибелер 4.Агрономия саласында ғылыми зерттеулер жүргізу әдістері 5.Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері 6.Жұмыста қолданылатын аспаптар мен жабдықтарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар 7.Еңбек заңнамасының негіздері 8. Ұйымның ішкі еңбек тәртібінің ережелері 9.Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері 10.Нарықтық басқару жағдайында басқарудың экономикалық әдістері 11.Өсімдік шаруашылығы өнімдеріне қолданыстағы стандарттар
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Өндірістік процестің есебі мен есептілігін жүргізу, консультация беру	Машықтар:
		1.Белгіленген есептілікті жүргізу 2.Нәтижелерді жалпылау және статистикалық өңдеу 3.Өндіріс технологиясы мәселелері бойынша консультациялық көмек көрсету 4.Бағынысты мамандарға басшылық жасау, күнделікті әдістемелік көмек көрсету 5.Ұйым қызметкерлерін топырақты өңдеу және өсімдіктерді өсіру технологияларына үйрету 6.Жұмыстарды жүргізу мерзімдерін белгілеу 7. Өтінімдер, калькуляциялар, сметалар жасау 8. Өнімді сату бойынша жұмыстарды ұйымдастыру

		Білімдер:
		1.Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері, сондай-ақ ауыл шаруашылығы мәселелері жөніндегі нормативтік құжаттар 2.Ауыл шаруашылығы өндірісінің технологиясы 3.Ғылым жетістіктері және ауыл шаруашылығы саласындағы озық тәжірибелер 4.Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері 5.Жұмыста қолданылатын аспаптар мен жабдықтарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар 6.Еңбек заңнамасының негіздері 7.Ұйымның ішкі еңбек тәртібінің ережелері 8.Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері 9.Нарықтық басқару жағдайында басқарудың экономикалық әдістері 10.Еңбекақы төлеу туралы қолданыстағы ережелер және оны нормалау негіздері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Бақшаны санитарлық өңдеуді жоспарлаудың өзіндік қызметі Бау-бақша шаруашылығы шеңберінде қойылған міндеттерді шешуді басқаруға қатысу Бау-бақша дақылдарының жоғары өнімділігіне қол жеткізу үшін ұжымның жұмысын ұйымдастыра білу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Бас агроном

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

14. Мемлекеттік органның атауы:
15. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):
«Агроөнеркәсіптік қауымдастықтар кешені» және «Бағбандар қауымдастығы» консорциумы
Орындаушылар:
Абдукаримов М.С, +7 (775) 666 99 99, m-a-x-a-t@mail.ru
Усенова А.А, +7 (701) 376 37 18, aisanau_83@mail.ru
16. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:
17. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: -
18. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -
19. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2022 ж.
20. Болжамды қайта қарау күні: 26.10.2025 ж.